

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 26. 6. 2014
COM(2014) 382 final

2014/0202 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 604/2013, pokiaľ ide o určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu maloletých osôb bez sprievodu, ktoré nemajú žiadneho rodinného príslušníka, súrodenca alebo príbuzného oprávneného sa zdržiavajúceho v členskom štáte

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

- Dôvody návrhu

Týmto návrhom sa mení článok 8 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov¹ (ďalej len „nariadenie Dublin III“).

V priebehu rokovaní o nariadení Dublin III sa spoluzákonodarcovia dohodli, že otázku maloletých osôb bez sprievodu, ktoré sú žiadateľmi o medzinárodnú ochranu v Európskej únii a ktoré nemajú žiadneho rodinného príslušníka, súrodenca alebo príbuzného zdržiavajúceho sa na území členských štátov, ponechajú otvorenú a súvisiace ustanovenie – článok 8 ods. 4 – bez zásadnej zmeny (t. j. ustanovenie odráža znenie článku 6 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 343/2003/ES z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (ďalej len „dublinské nariadenie“², a že k nariadeniu pripoja vyhlásenie s týmto znením:

„Rada a Európsky parlament vyzývajú Komisiu, aby – bez toho, aby bolo dotknuté jej právo iniciatívy – zvažila revíziu článku 8 ods. 4 prepracovaného znenia dublinského nariadenia, keď Súdny dvor rozhodne vo veci C-648/11 MA a i./Secretary of State for the Home Department, najneskôr však keď uplynú lehoty stanovené v článku 46 dublinského nariadenia. Európsky parlament a Rada potom vykonajú svoje legislatívne právomoci, pričom zohľadnia najlepšie záujem dieťaťa.“

Komisia prostredníctvom toho istého vyhlásenia vyjadrila svoj súhlas s navrhovaným prístupom:

„Komisia v duchu kompromisu a s cieľom zaistiť bezodkladné prijatie návrhu akceptuje, že túto výzvu zväži, pričom má za to, že táto výzva sa vzťahuje iba na dané konkrétne okolnosti a nevytvára precedens.“

Súdny dvor Európskej únie 6. júna 2013 vyniesol rozsudok vo veci C-648/11, v ktorom rozhodol, že:

„Článok 6 druhý odsek nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúci kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov sa má vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, akými sú okolnosti konania vo veci samej, keď maloletá osoba bez sprievodu, ktorá nemá žiadneho rodinného príslušníka oprávneného sa zdržiavajúceho na území členského štátu, podala žiadosti o azyl vo viacerých členských štátoch, sa za „zodpovedný členský štát“ označuje členský štát, v ktorom sa tento maloletý nachádza po tom, ako v ňom podal žiadosť o azyl“.

- Ciele návrhu

V tomto návrhu sa v najvyššej možnej miere zohľadňuje rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-648/11. Jeho cieľom je vyriešiť súčasnú nejednoznačnosť ustanovení týkajúcich sa maloletých osôb bez sprievodu, ktoré nemajú žiadneho rodinného príslušníka, súrodenca

¹ Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 31.

² Ú. v. ES L 50, 25.2.2003, s. 1.

alebo príbuzného zdržiavajúceho sa na území členských štátov, a to prostredníctvom zabezpečenia právnej istoty v súvislosti so zodpovednosťou za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu v takýchto prípadoch.

2. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

Pri príprave tohto návrhu nebolo potrebné vykonávať osobitné konzultácie ani posúdenia vplyvu, pretože tento úzko zameraný návrh nadväzuje na komplexné konzultácie a posúdenia vplyvu, ktoré Komisia uskutočnila už pri príprave svojho návrhu KOM(2008)820 v konečnom znení na prepracovanie nariadenia Rady (ES) č. 343/2003/ES. Konzultácie, ktoré Komisia uskutočnila pri príprave uvedeného návrhu sa preto vzťahujú aj na tento návrh.

Komisia sa domnieva, že návrh na zmenu článku 8 ods. 4 by sa mal predložiť čo najskôr, aby sa zabezpečila právna istota, pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa maloletých osôb bez sprievodu v rámci „dublinského konania“. Okrem toho je potrebné, aby bolo k dispozícii konečné znenie uvedeného článku predtým, než sa stanovia doplňujúce pravidlá týkajúce sa maloletých osôb bez sprievodu na základe článku 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

- Zhrnutie navrhovaného opatrenia

Týmto návrhom sa rieši otázka zodpovednosti za posúdenie žiadosti o azyl maloletej osoby, ktorá nemá žiadneho rodinného príslušníka, súrodenca alebo príbuzného zdržiavajúceho sa na území EÚ. Navrhované ustanovenia zahŕňajú dva možné prípady maloletých osôb bez sprievodu, ktoré sa nachádzajú v takejto situácii:

odsek 4a sa vzťahuje na situáciu, ktorá je podobná situácii opísanej vo veci C-648/11, t. j. keď ide o maloletú osobu, ktorá nemá žiadneho rodinného príslušníka, súrodenca alebo príbuzného zdržiavajúceho sa na území EÚ, a ktorá podala viacero žiadostí o azyl, a to aj v členskom štáte, v ktorom sa v súčasnosti nachádza. V takomto prípade sa členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti určuje v súlade s rozsudkom Súdneho dvora, t. j. zodpovedný je ten členský štát, v ktorom maloletá osoba podala žiadosť a v ktorom sa v súčasnosti nachádza. Toto pravidlo má zabezpečiť, aby sa zbytočne nepredlžovalo konanie o určenie zodpovedného členského štátu a aby sa maloletým osobám bez sprievodu zabezpečil rýchly prístup ku konaniam o určenie postavenia medzinárodnej ochrany. Zavádza sa odkaz na najlepší záujem maloletého s cieľom umožniť výnimky z uvedeného pravidla v prípadoch, keď osobitné okolnosti naznačujú, že zotrvanie maloletej osoby na území členského štátu, v ktorom sa nachádza, by mohlo ohroziť najlepší záujem maloletého.

Odsek 4b sa vzťahuje na situáciu, keď sa maloletá osoba bez sprievodu, ktorá je žiadateľom o medzinárodnú ochranu, nachádza na území členského štátu bez toho, aby tam podala žiadosť. Podľa návrhu by mal tento členský štát maloletej osobe umožniť, aby v ňom žiadosť podala, a vopred ju informovať o tomto práve a jeho dôsledkoch. Maloletá osoba tak má dve možnosti: buď požiadať o medzinárodnú ochranu v danom členskom štáte, alebo žiadosť nepodávať. Ak je žiadosť podaná orgánom daného členského štátu, platia okolnosti uvedené v odseku 4a, t. j. tento členský štát sa stane zodpovedným za posúdenie žiadosti. Maloletá osoba tak zostane v členskom štáte, v ktorom sa nachádza, a jej žiadosť tam bude aj posúdená, za predpokladu, že to zodpovedá najlepšímu záujmu maloletého. Alternatívnou možnosťou je, že by sa maloletá osoba mala odovzdať do členského štátu, ktorý sa na základe posúdenia najlepšieho záujmu maloletého zdá byť najvhodnejší (čo môže zahŕňať, avšak nie výlučne, skutočnosť, že konanie

o posúdení žiadosti o medzinárodnú ochranu prebieha alebo bolo uzavreté konečným rozhodnutím atď.).

Prípád maloletej osoby, ktorá sa rozhodne nepodať novú žiadosť v členskom štáte, v ktorom sa nachádza, sa vo veci C-648/11 nerieši. Je však potrebné, aby nariadenie túto situáciu upravovalo, s cieľom predísť medzerám v kritériách zodpovednosti. Podľa navrhovaného riešenia by mal byť zodpovedným členským štátom štát, v ktorom maloletá osoba podala poslednú žiadosť. Cieľom tohto pravidla je zabezpečiť istotu, pokiaľ ide o určovanie zodpovedného členského štátu, zavedením pravidla, ktoré je jasné a predvídateľné. Dopĺňa sa odkaz na najlepší záujem maloletého, aby sa podobne ako v odseku 4a predišlo odovzdaniam v rozpore s najlepším záujmom maloletého.

Odsek 4c má zabezpečiť, aby dožiadaný a žiadajúci členský štát spolupracovali pri posudzovaní najlepšieho záujmu maloletého uskutočnilo s cieľom spoločne určiť členský štát zodpovedný za maloletú osobu a predísť konfliktu záujmov.

Záruky pre maloleté osoby stanovené v článku 6 nariadenia (EÚ) č. 604/2013 sa vzťahujú na všetky maloleté osoby, ktoré podliehajú konaniam podľa tohto nariadenia. Výslovný odkaz na ustanovenia článku 6, pokiaľ ide o maloleté osoby, ktoré sa nachádzajú v niektorej zo situácií uvedených v článku 8 ods. 4, sa preto nepovažoval za potrebný.

V odseku 4d sa nestanovuje kritérium na určenie zodpovednosti, ale pravidlo, ktoré členským štátom umožňuje vzájomne sa informovať o novom prevzatí zodpovednosti. To umožňuje členskému štátu, ktorý bol predtým zodpovedný za vykonanie „dublinského konania“ uzavrieť vec v rámci svojich vnútroštátnych správnych postupov. Je to obzvlášť dôležité na predchádzanie situáciám zneužívania systému, keď sa maloletá osoba presunie do ďalšieho členského štátu len preto, aby si týmto spôsobom predĺžila svoj pobyt na území EÚ. Toto ustanovenie je podobné ustanoveniu článku 17 ods. 1 pododseku 2 nariadenia (EÚ) č. 604/2013, v ktorom sa to isté pravidlo o informovaní zavádza v súvislosti s ustanovením o zvrchovanosti.

- Variabilná geometria

Týmto návrhom sa mení nariadenie (EÚ) č. 604/2013 a tento návrh má rovnaký právny základ ako uvedený akt, konkrétne článok 78 ods. 2 písm. e) Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Hlava V ZFEÚ sa neuplatňuje na Spojené kráľovstvo a Írsko, pokiaľ sa tieto dve krajiny nerozhodnú inak v súlade s ustanoveniami Protokolu o postavení Spojeného kráľovstva a Írska pripojeného k Zmluve o Európskej únii (ZEÚ) a ZFEÚ.

Spojené kráľovstvo a Írsko sú viazané nariadením (EÚ) č. 604/2013, keďže oznámili svoje želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia na základe uvedeného protokolu. Postavením týchto členských štátov vo vzťahu k nariadeniu (EÚ) č. 604/2013/ES, nie je dotknutá ich prípadná účasť, pokiaľ ide o zmenené nariadenie.

Podľa Protokolu o postavení Dánska, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nepodieľa na prijímaní opatrení Radou podľa hlavy V ZFEÚ (s výnimkou „opatrení vymedzujúcich tretie krajiny, ktorých štátni príslušníci musia mať pri prekročení vonkajších hraníc členských štátov víza, alebo opatrení týkajúcich sa jednotného formátu víz“). Avšak vzhľadom na to, že Dánsko uplatňuje súčasné dublinské nariadenie na základe medzinárodnej dohody, ktorú uzavrelo s ES v roku 2006³, oznámi v súlade s článkom 3 uvedenej dohody Komisii svoje rozhodnutie, či bude implementovať obsah zmeneného nariadenia.

³ Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Dánskym kráľovstvom o kritériách a mechanizmoch na určenie členského štátu, ktorý je zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl podanej v Dánsku alebo

- Vplyv návrhu na štáty pridružené k dublinskému systému, ktoré nie sú členmi EÚ

Súbežne s pridružením viacerých štátov, ktoré nie sú členmi EÚ, k schengenskému *acquis* Spoločenstvo uzavrelo viacero dohôd o pridružení týchto krajín aj k dublinskému *acquis* / *acquis* Eurodac:

- dohoda o pridružení Islandu a Nórska, uzavretá v roku 2001⁴,
- dohoda o pridružení Švajčiarska, uzavretá 28. februára 2008⁵,
- protokol o pridružení Lichtenštajnska, podpísaný 28. februára 2008⁶.

Na ustanovenie práv a povinností medzi Dánskom – ktoré, ako už bolo uvedené, je pridružené k dublinskému *acquis* / *acquis* Eurodac prostredníctvom medzinárodnej dohody – a uvedenými pridruženými krajinami boli medzi Spoločenstvom a pridruženými krajinami uzavreté dva ďalšie nástroje⁷.

V súlade s tromi uvedenými dohodami pridružené krajiny prijímajú dublinské *acquis* / *acquis* Eurodac a jeho vývoj bez výhrad. Nezúčastňujú sa na prijímaní žiadnych aktov, ktoré menia dublinské *acquis* alebo sú na ňom založené (teda vrátane tohto návrhu), sú však povinné v rámci stanoveného časového rámca po schválení takéhoto aktu Radou a Európskym parlamentom oznámiť Komisii svoje rozhodnutie, či prijímajú jeho obsah. V prípade, že Nórsko, Island, Švajčiarsko alebo Lichtenštajnsko neprijmú akt, ktorý mení dublinské *acquis* / *acquis* Eurodac alebo je na ňom založený, použije sa tzv. „ukončovacia doložka“ a platnosť príslušných dohôd sa ukončí, ak spoločný/zmiešaný výbor zriadený na základe dohôd nerozhodne jednomyselne inak.

v ktoromkoľvek inom členskom štáte Európskej únie, a o systéme Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie Dublinského dohovoru, Ú. v. EÚ L 66, 8.3.2006, s. 38.

⁴ Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o kritériách a mechanizmoch na určenie štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte alebo na Islande alebo v Nórsku (Ú. v. ES L 93, 3.4.2001, s. 40).

⁵ Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o kritériách a mechanizmoch na určenie štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte alebo vo Švajčiarsku (Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 5).

⁶ Protokol medzi Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o kritériách a mechanizmoch na určenie štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte alebo vo Švajčiarsku (Ú. v. EÚ L 160, 18.6.2011, s. 39).

⁷ Protokol medzi Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom k Dohode medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o kritériách a mechanizmoch na určenie štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte alebo vo Švajčiarsku (uzavretý 24.10.2008, Ú. v. EÚ L 161, 24.6.2009, s. 8) a Protokol k Dohode medzi Európskym spoločenstvom a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o kritériách a mechanizmoch na určenie štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte alebo na Islande alebo v Nórsku (Ú. v. ES L 93, 3.4.2001).

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 604/2013, pokiaľ ide o určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu maloletých osôb bez sprievodu, ktoré nemajú žiadneho rodinného príslušníka, súrodenca alebo príbuzného oprávneného sa zdržiavajúceho v členskom štáte

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 78 ods. 2 písm. e),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁸,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov⁹,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013¹⁰ sa stanovuje, že členský štát, v ktorom maloletá osoba bez sprievodu podala žiadosť o medzinárodnú ochranu, je členským štátom zodpovedným za posúdenie tejto žiadosti.
- (2) Po prijatí nariadenia (EÚ) č. 604/2013 Súdny dvor vo veci C-648/11 rozhodol, že keď maloletá osoba bez sprievodu, ktorá nemá žiadneho rodinného príslušníka oprávneného sa zdržiavajúceho na území členského štátu, podala žiadosť o azyl vo viacerých členských štátoch, sa za zodpovedný členský štát označuje členský štát, v ktorom sa tento maloletý nachádza po tom, ako v ňom podal žiadosť o azyl.
- (3) Situácia, keď maloletá osoba bez sprievodu, ktorá nemá žiadneho rodinného príslušníka oprávneného sa zdržiavajúceho na území členského štátu, podala žiadosť o azyl v jednom alebo vo viacerých členských štátoch a nachádza sa na území členského štátu, v ktorom žiadosť nepodala, sa v uvedenom rozsudku nerieši. S cieľom zaistiť koherentnú úpravu prípadov maloletých osôb bez sprievodu v tomto nariadení a zabrániť právnej neistote by sa malo stanoviť kritérium na určenie zodpovedného členského štátu aj v takejto situácii.
- (4) V súlade s uvedeným rozsudkom by mal zodpovedný členský štát náležitým spôsobom informovať členský štát, v ktorom bola podaná prvá žiadosť. Keďže žiadosť o azyl musí byť posúdená len jedným členským štátom, zodpovedný členský štát by mal o svojom rozhodnutí informovať podľa potreby členský štát, ktorý bol predtým

⁸ Ú. v. EÚ C , , s. .

⁹ Ú. v. EÚ , , s. .

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 31).

zodpovedný, členský štát, ktorý uskutočňuje proces určenia zodpovedného členského štátu, alebo členský štát, ktorý bol dožiadaný, aby prevzal maloletú osobu alebo ju prijal späť.

- (5) [V súlade s článkom 3 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, tieto členské štáty oznámili želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia.]
- (6) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.
- (7) Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

V nariadení (EÚ) č. 604/2013 sa v článku 8 odsek 4 nahrádza takto:

- „4a. Ak maloletá osoba bez sprievodu nemá žiadneho rodinného príslušníka, súrodenca alebo príbuzného oprávneného sa zdržiavajúceho na území niektorého členského štátu, ako sa uvádza v odsekoch 1 a 2, zodpovedným členským štátom je ten členský štát, v ktorom maloletá osoba bez sprievodu podala žiadosť o medzinárodnú ochranu a v ktorom sa nachádza, za predpokladu, že je to v najlepšom záujme maloletého.
- 4b. Ak sa žiadateľ uvedený v odseku 4a nachádza na území členského štátu bez toho, aby v ňom podal žiadosť, tento členský štát informuje maloletú osobu bez sprievodu o jej práve podať takúto žiadosť a poskytne jej skutočnú možnosť podať žiadosť v tomto členskom štáte.

Ak maloletá osoba bez sprievodu uvedená v prvom pododseku podá žiadosť v členskom štáte, v ktorom sa nachádza, tento členský štát sa stane zodpovedným za posúdenie tejto žiadosti za predpokladu, že je to v najlepšom záujme maloletého.

Ak maloletá osoba bez sprievodu uvedená v prvom pododseku nepodá žiadosť v členskom štáte, v ktorom sa nachádza, zodpovedný členský štát je ten členský štát, v ktorom maloletá osoba podala poslednú žiadosť, okrem prípadu, keď by to nebolo v najlepšom záujme maloletého.
- 4c. Členský štát, ktorý bol dožiadaný, aby prijal späť maloletú osobu bez sprievodu, spolupracuje s členským štátom, v ktorom sa maloletá osoba nachádza, s cieľom posúdiť najlepší záujem tejto maloletej osoby.
- 4d. Členský štát, ktorý je zodpovedný podľa odseku 4a, o tom informuje podľa potreby tieto členské štáty:
 - a) členský štát, ktorý bol predtým zodpovedný;
 - b) členský štát, ktorý uskutočňuje proces určenia zodpovedného členského štátu;
 - c) členský štát, ktorý bol dožiadaný, aby prevzal maloletú osobu bez sprievodu;
 - d) členský štát, ktorý bol dožiadaný, aby prijal späť maloletú osobu bez sprievodu.

Uvedené informácie sa zasielajú prostredníctvom elektronickej komunikačnej siete „DubliNet“ vytvorenej na základe článku 18 nariadenia (ES) č. 1560/2003.“

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*